

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 17 november 2011

MEDITATIE

Goddelijke bouwkunst

Welk een verwachting! Juist voor de aartsvader die heel zijn leven, na zijn uitgang uit Ur der Chaldeeën, in tenten gewoond heeft.

Wat had Abraham verlaten? De stad. De wereldstad, waar alles schijnbaar hecht en sterk, solide en vast was. Waar veiligheid en beschutting, genot en vreugde was.

De stad waar Abraham vandaan kwam had stevige fundamenten. De opgravingen hebben wel duidelijk gemaakt dat de Chaldeeën al vroeg machtige, kunstige steden bouwden, centra van het wereldleven.

En toch, ondanks alle vastheid, zijn die steden in puin gelegd. En al zijn er, diep onder de grond, nog de fundamenten, boven de grond is het afbraak en verwoesting.

Abraham verliet dat alles terwijl het nog blonk in grote pracht. En waarom? Omdat hij door het geloof een andere stad verwachtte. De stad die fundamenten heeft, welker Kunstenaar en Bouwmeester God is. Letterlijk staat er: de stad die de fundamenten heeft, d.w.z.: fundamenten die eeuwig vast

Want hij verwachtte de stad, die fundamenten heeft, welker Kunstenaar en Bouwmeester God is.

Hebreeën 11:10

liggen en nooit te gronde gaan.

De wereldstad, de stad van de mens, heeft fundamenten die eeuwen trotseren, maar ze zijn tenslotte niet bestand tegen de tijd die alles schendt. Eens zal er geen steen van op de andere blijven.

De stad Gods echter heeft fundamenten die onverwoestbaar zijn, want haar Kunstenaar, haar Architect is God. En Hij is er ook de Bouwmeester, de Uitvoerder van. Zo is het nooit in de wereldstad. Een ánder is de architect en een ánder is de bouwer.

Bij de stad Gods is dat één, een wondere harmonie. Daarom is deze stad eeuwig onwankelbaar en blijvend. Haar fundamenten zijn gelegd in de eeuwige Raad van God, in het

onveranderlijk welbehagen des Heeren. Gods verkiezende liefde draagt haar en haar hoeksteen ligt van alle eeuwigheid onbeweeglijk vast in Christus, in Zijn Persoon en werk.

En weet u wat deze Bouwmeester ook doet? Hij zorgt er Zelf voor dat er mensen in die stad komen wonen.

Mannen en vrouwen, jongens en meisjes, die Hij door Geest en Woord de armoe en leegheid laat zien van de wereldstad en het leven binnen haar muren en daar tegenover de heerlijkheid en de rijkdom van de stad Gods, van de Kunstenaar en Bouwmeester van die stad. Abraham verwachtte die stad. Hij wachtte niet af, maar hij verwachtte!

De meeste mensen wachten af, zonder dat zij de levende verwachting kennen die met reikhalzend verlangen doet uitzien naar de vervulling van de beloften.

Want in het verwachten ligt de zekerheid dat het kómen zal. Het verwachten is een daad van het geloof: een zeker weten en een vast vertrouwen. Het is geen ijdele hoop op een toekomst die misschien nooit werkelijkheid wordt.

Nee, Abraham rustte met zijn hele leven in de vastheid van de beloften Gods die in Christus Jezus ja en amen zijn, Gode tot heerlijkheid.

De grond van zijn verwachting zocht hij niet in zichzelf, niet in zijn vroomheid, niet in zijn geloof, maar alleen in de God des Verbonds, Die hem geroepen had en Zijn zegen beloofd.

En hij is niet beschaamd uitgekomen, want de levende verwachting van het geloof beschaamt niet, omdat zij zich richt op de onfeilbare beloften van God. Is dat ook onze verwachting?

Kennen we iets in ons leven van dat heimwee naar God, naar Zijn Woord en dienst?

We zijn vaak zo druk bezig met van alles en nog wat, en misschien wel het meest met de wereldstad en het leven binnen haar muren.

Maar wee ons, als dat ons leven nog vult en we opgaan in hetgeen de stad van de mens geeft. Want als dat zo blijft, als we voor niets anders warm

Inhoud

90e jaargang

Nr. 7

- 1 Goddelijke bouwkunst
- 2 Uit de school: Emotiecultuur
- 3 Wat is uw naam?:
De namen van Gods kinderen (44)
- 4 Bijbelvertalingen in Engeland (1)
- 5 Het gezin bij Willem Teellinck (2)
- 5 Even maar...
- 6 Elk verhaalt zijn weg en zaken: Gereformeerde Gemeenten van Rijssen bestaan 175 jaar
- 8 Naarstiger onderzoek en diepere kennis
- 9 Kerknieuws
- 10 Berichten
- 10 Kerkdiensten

lopen, dan zullen we onherroepelijk met die wereldstad omkomen.

We hebben Hém nodig, Die door de wereldstad werd uitgeworpen, en door haar aan een vloekhout genaagd werd.

Vrijwillig heeft Hij de band doorgesneden met Zijn aardse vaderland en familie, toen Hij Zich liet wegvoeren naar Golgotha om de zonde van Zijn gemeente te verzoenen.

Zo heeft Hij voor de Zijnen het eeuwige vaderland verworven, de stad die fundamenten heeft.

Is Hij uw Koning, uw Zaligmaker geworden? U zult moeten kiezen wie u dienen wilt. Denk niet dat dit niet nodig is. Denk ook niet dat u nog tijd genoeg hebt om te kiezen, want wie weet hoe spoedig God u weg roept uit het land des levens.

Dan is geen uitstel mogelijk. Dan moet u gáán!

Maar... is dan ook voor u de stad Gods bereid?

De wereld gaat voorbij en haar genieging, maar wie de wil Gods doet, die blijft tot in het eeuwige leven.

Zalig, wiens leven staat in het teken van Abrahams verwachting. Die hoe langer hoe meer de sterkte verliezen in zichzelf, om te zien dat God alléén de Kunstenaar en Bouwmeester van hun zaligheid is en wier levenslied het daarom is:

*Bezwijkt dan ooit, in bittre smart
Of bangen nood, mijn vlees en hart,
Zo zult Gij zijn voor mijn gemoed
Mijn rots, mijn deel, mijn eeuwige goed.*

Moerkapelle,

ds. J. Driessen

uniek is en als zodanig geaccepteerd dient te worden. Velen verwerpen bovendien iedere morele norm als het gaat om gevoelens. Het zou zelfingenomen of zelfs bekrompen zijn om te beweren dat sommige gevoelens edeler zijn dan andere. Zo worden persoonlijkheid en emoties aan elkaar gelijkgesteld. Het afwijzen van bepaalde gevoelens zou dan meteen een afkeuring van de desbetreffende persoon inhouden. En dat is voor de autonome mens van vandaag niet te verkroppen. Wie is de ander dat hij zich een moreel oordeel zou durven aanmatigen over mijn emoties?

En daarom moet iedere emotie zonder schaamte in alle openheid besproken kunnen worden. Taboes lijken niet meer te bestaan, behalve dan dat ene dat gevoelens niet ter discussie mogen staan. Emoties zijn altijd waar, want ze worden gevoeld en doorleefd. De rationele mens zei dan misschien: 'Ik denk, dus ik besta', de emotionele mens maakt daar van: 'Ik voel, dus ik besta'.

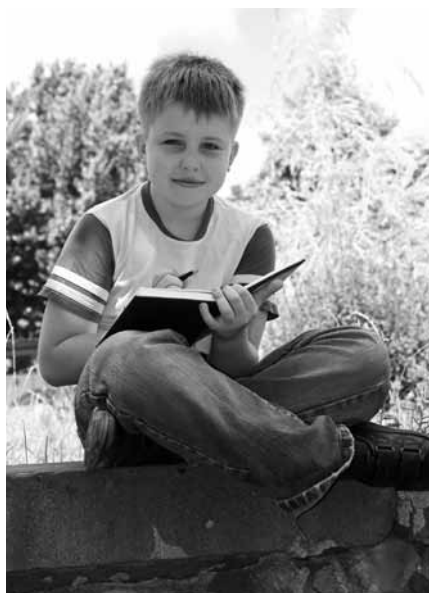
Uit de school

Emotiecultuur

'Meneer, u kunt nu wel zeggen dat het verkeerd is, maar ik heb er een goed gevoel over'. Nogal wat leerlingen veronderstellen dat daarmee het doorslaggevende argument gegeven is en dat de docent in kwestie niet de vrijmoedigheid zal hebben hier nog iets tegen in te brengen. Zo heeft de één een goed gevoel bij een EO-jongeredag, de ander bij gospel en een volgende bij kerkverband X. Welke onuitgesproken vooronderstelling schuilt er nu achter de misvatting dat over gevoelens niets zinnigs gezegd kan worden, laat staan dat er een oordeel over geveld zou kunnen worden?

Schaamte

Nu zijn er weinig dingen zo persoonlijk als gevoelens. Daarom liggen gevoelens van nature ook gevoelig. Of moet ik zeggen: lagen gevoelig. Wie de media een beetje volgt zal zich wel eens verwonderd hebben afgevraagd waar al dat emotionele exhibitionisme, de ziekelijke neiging zich bloot te geven, nu toch toe dient. De meest intieme emoties worden breed uitgemeten en uitgekreten in allerlei media. Familieruzies worden ten overstaan van heel televisie-

nend Nederland bijgelegd. Verdriet, berouw, schaamte, rancune, liefde en regelrechte wellust worden voor het oog en oor der natie zonder enige terughoudendheid blootgegeven. Schaamte is in ieder geval als emotie bepaald niet populair deze dagen.

Taboe

Deze voortdurende aandacht voor emoties heeft alles te maken met de idee dat de mens als persoonlijkheid

Romantiek

Het mensbeeld dat uit deze opvatting naar voren komt, is typisch romantisch. Juist in de tijd van de Romantiek werd het eigene van het individu of zelfs van heel volk sterk benadrukt. Persoonlijkheid zou als een vaststaande grootheid geaccepteerd moeten worden. De ander heeft nu eenmaal maar te accepteren dat ik zus of zo in elkaar steek.

Over het karakter van een persoon of een volk past volgens de Romantiek geen waardeoordeel. Sterker nog, de Romantiek verwerpt in principe iedere objectieve morele norm buiten de mens. De mens wordt teruggeworpen op zichzelf en zijn eigen gevoelens. Gevoelens die niet objectief genormeerd behoeven te zijn door algemeen burgermansfatsoen of conventies, laat staan door religieuze opvattingen. Zelfrealisatie is het hoogste doel geworden. Ook in christelijke kringen heeft deze onbijbelse, romantische geest helaas voet aan de grond gekregen. Seminars roepen ons op te worden wie we zijn of op zoek te gaan naar ons ware zelf.

Authenticiteit

Je zelf zijn en je gevoelens uiten wordt vandaag de dag bijzonder gewaardeerd. Velen vergeten blijkbaar dat onze gevoelens heel vaak niet zuiver zijn. De grote waardering van de eigenheid betekent maar al te vaak dat men zichzelf slecht kent. Het gevoel

Uitverkorenen

uniek te zijn resulteert al snel in een zeker superioriteitsgevoel. Over het algemeen lijden mensen die van zich zelf menen uniek te zijn bepaald niet aan een minderwaardigheidscomplex.

Een andere verwante modekreet is authenticiteit. Zo gaf een onderwijsgoeroe ons als docenten mee dat we vooral moesten streven naar authenticiteit. Hoe krijgt een mens deze onzin toch verzonnen! Alsof doelbewust nagestreefde authenticiteit nog authentiek is. Door steeds te benadrukken dat de mens uniek is, wordt de notie vergeten dat er ook nog een menselijk tekort is. Laat staan zonde! De vraag naar wie ik ben, kan immers niet los gezien worden van de vraag naar wie ik zou moeten zijn. En juist daar wringt de schoen. De vraag naar wie ik zou moeten zijn, kan niet anders dan met een moreel waardeoordeel worden beantwoord. Naar de heilige standaard van Gods wil en wet.

Objectieve meetlat

Is dit dan een pleidooi voor gevoeleloosheid? Vanzelfsprekend niet. Gevoelens horen bij het mens zijn en geloof zonder gevoel bestaat niet. Toch kunnen gevoelens in discussies niet doorslaggevend zijn. Wij belijden immers dat de mens onbekwaam is tot enig goed en geneigd is tot alle kwaad. Juist in onze emoties gaan we vaak over de schreef van Gods goede wetten. De Bijbel houdt ons voor dat het hart arglistig is en dat het maar al te moeilijk is de overwegingen van het eigen arglistige hart te kennen. Wanneer er een beroep op het gevoel gedaan wordt, hebben we de Bijbel echt als objectieve meetlat nodig, of het nu gaat om de EO-jongerendag, gospel of kerkverband X. Laat dat duidelijk blijven! Anders zakken we allemaal weg in subjectivistisch moeras.

Rijssen,

E.G. Bosma

'Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods?'

Romeinen 8:33a

In het natuurlijke leven horen we dat er mensen worden uitgekozen voor verschillende functies. Ook in het Woord van God lezen we van mensen die worden uitgekozen om een bepaalde taak te verrichten. Mozes koos mannen uit om met hem de berg op te gaan. Vervolgens koos hij Jozua en daarna ging hij alleen verder. Hij verscheen alléén voor God.

Het is een mooi beeld van de Middelaar van het Nieuwe Testament. Hij heeft Zijn discipelen uitgekozen om met Hem te gaan naar Gethsémane. Vervolgens koos Hij Petrus, Jakobus en Johannes uit om verder met Hem te gaan. Ook hen liet Hij achter. Hij moest alléén voor God verschijnen. Hij heeft alleen betaald. Het recht van God heeft in Hem voldoening gevonden. De Vader kreeg alle eer. Maar omdat Christus wilde betalen kon er ook een volk zalig worden. Wie? Zij die uitverkorenen zijn van eeuwigheid.

De Heere heeft naar Zijn welbehagen mensen uitgekozen om zalig te worden. Dit lezen wij in de Schrift. Onze vaders hebben er ruime aandacht aan besteed in het eerste hoofdstuk van de Dordtse Leerregels. We nemen het zevende artikel uit dit eerste hoofdstuk, vanwege de rijke inhoud, geheel over: 'Deze verkiezing is een onveranderlijk voornemen Gods, door hetwelk Hij vóór de grondlegging der wereld een zekere menigte van mensen, niet beter of waardiger zijnde dan anderen, maar in de gemene ellende met anderen liggende, uit het gehele menselijk geslacht, van de eerste rechtheid door hun eigen schuld vervallen in de zonde en het verderf, naar het vrije welbehagen van Zijn wil, tot de zaligheid, uit louter genade, uitgekozen heeft in Christus, Denwelken Hij ook van eeuwigheid tot een Middelaar en Hoofd van alle uitverkorenen, en tot een Fundament der zaligheid gesteld heeft. En opdat zij door Hem zouden zalig gemaakt worden, heeft Hij ook besloten hen aan Hem te geven, en krachtiglijk tot Zijn gemeenschap door Zijn Woord en Geest te roepen en te trekken, of met het ware geloof in Hem te begiftigen, te rechtvaardigen, te heiligen, en in de gemeenschap Zijns Zoons krachtiglijk bewaard zijnde, ten laatste te verheerlijken, tot bewijzing van Zijn barmhartigheid en tot prijs van de rijkdommen Zijner heerlijke genade. Gelijk geschreven is: *God heeft ons uitgekozen in Christus, voor de grondlegging der wereld, opdat wij zouden heilig en onberispelijk zijn voor Hem in de liefde; Die ons tevoren verordineerd heeft tot aanneming tot kinderen, door Jezus Christus in Zichzelven, naar het welbehagen van Zijn wil; tot prijs der heerlijkheid Zijner genade, door welke Hij ons begenadigd heeft in den Geliefde (Ef. 1:4, 5, 6). En elders: Die Hij tevoren verordineerd heeft, dezen heeft Hij ook geroepen; en die Hij geroepen heeft, dezen heeft Hij ook gerechtvaardigd; en die Hij gerechtvaardigd, dezen heeft Hij ook verheerlijkt (Rom. 8:30).'*

Het uitverkorenen-zijn is een heel persoonlijke zaak. Als de Heere daar iets van openbaart krijgt Gods volk een vaste vertroosting. De Heere leidt terug naar de bron van de zaligheid in de eeuwigheid. Dan is er ook een vooruitzien. 'U is een beter lot bereid, uw heilzon is aan 't dagen'.

Poortugaal, ds. C. Neele

"Goddelozen maken van goud hun god, maar godzaligen maken van God hun goud".

Matthew Henry

Bijbelvertalingen in Engeland

In de negentiende eeuw behoorde Groot-Brittannië tot de machtigste landen ter wereld. Ooit stelde een Afrikaanse prins, die haar bezocht, aan koningin Victoria de vraag: 'Wat is eigenlijk het geheim van de grootheid van Engeland?' De vorstin wees naar de Bijbel die zij onder handbereik had, de "King James", en verklaarde: 'Dit is het geheim van Englands grootheid'.

Koningin Elisabeth II noemde de King James in haar kersttoespraak van 2010 en herinnerde eraan dat deze in 1611 verscheen, dus nu 400 jaar geleden. Dit is voor ons aanleiding om in enkele afleveringen aandacht te besteden aan de belangrijkste Engelse bijbelvertalingen.

Misschien vinden wij het vanzelfsprekend, maar het is een zegen om Gods complete Woord te bezitten in onze taal! In de Middeleeuwen was de bijbelkennis gering. De Vulgata, in de Latijnse taal, was sinds de achtste eeuw de gangbare vertaling. Roomse priesters beheersten hun kerktaal vaak onvoldoende. Daarnaast bestond er een vreselijk bijgeloof, dat zich ook uitte in de relikwieënverering. Om ons tot Engeland te beperken: in Gloucestershire toonde men aan de naïeve kerkgangers een flesje met "bloed van Christus". Een houten pop stelde de Verlosser voor. Hij glimlachte als je geld offerde. In Reading bewaarde men de vleugel van een engel, een bot van Maria Magdalena en de hand van Jakobus. In Somersset trof je brood van het laatste avondmaal en een deel van de kribbe aan. Het zijn slechts enkele droevige voorbeelden.

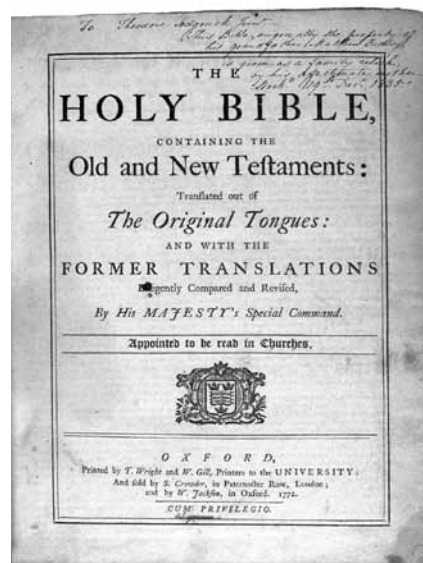
John Wycliffe

Soms vertaalden christenen gedeelten van de Bijbel in het Engels, voor gebruik in de familie- of vriendenkring. In de veertiende eeuw leefde de godvrezende John Wycliffe (1330?-1384). Hij werd hoogleraar in de theologie te Oxford en kreeg de bijnaam "doctor evangelicus". Deze geleerde bestudeerde Gods Woord en de kerkvaders. De Bijbel gold voor hem als de

enige maatstaf voor de theologie en het persoonlijke leven. Hij verwierp de roomse avondmaalsleer, het laatste oliesel, de biecht, het pausdom, kloosters, beelden en de heiligen- en relikwieënverering.

Dat er tijdens zijn leven drie pausen tegelijk opereerden, die elkaar verketterden, keurde Wycliffe sterk af. Niet verwonderlijk dus dat hij in 1374 werd "weggepromoveerd".

Tot aan zijn overlijden stond hij als priester in het onbeduidende Lutterworth. Maar hoewel hij in 1382 veroordeeld is tot de dood, kreeg de inquisitie geen vat op hem. Dit dankte

hij aan de adel, die de bisschoppen tegenwerkte. Wycliffe stelde namelijk dat de kerk geen grondbezit mocht hebben. Een kolfje naar de hand van de edelen.

Wycliffe koesterde de wens dat er een bijbelvertaling in het Engels zou komen. Met anderen begon hij aan dit intensieve werk. Pas toen hij stierf, was het project klaar. In 1408 verbood de aartsbisschop van Canterbury, Thomas Arundel, de vertaling, die in

1500 door John Purvey enigszins gemoderniseerd zou worden.

Er deden zich twee grote problemen voor. Om te beginnen de verspreiding: de boekdrukkunst was nog niet uitgevonden. Elk exemplaar moest dus worden overgeschreven en dat duurde ongeveer tien maanden. De prijs bedroeg veertig pond, een gigantische som. Ooit was een boer bereid een wagen hooi te geven voor één bladzijde!

Doch er was een tweede probleem. Het uitgangspunt van de vertaling was de Latijnse Vulgata, want slechts weinig mensen beheersten het Hebreeuws en het Grieks, de grondtalen. Het ging dus om een vertaling van een vertaling, die niet bepaald foutloos was. Enkele voorbeelden? Johannes de Doper sprak: 'Bekeert u!' (Matth. 3:2), maar de roomse Vulgata heeft: 'Doet boete!' Of denk aan de aanspraak van de engel tot Maria (Lukas 1:28). Werd Maria door God begenadigd, of is zij in staat mensen genade te schenken? De Griekse grondtekst zegt het eerste, maar de Vulgata suggereert het tweede.

Aangezien Wycliffe vanuit de Vulgata vertaalde, ging dit volstrekt aan hem voorbij.

Hoe dan ook: er bestond een Engelse vertaling. Hiermee gingen zijn volgelingen op pad. Zij verkondigden twee aan twee het Evangelie en werden wegbereiders voor de Reformatie. De roomse geestelijkheid schold hen uit voor "lollarden", "mompelaars" en Rome noemde de vertaling van Wycliffe de "lollardenbijbel".

Via zijn Boheemse leerling Johannes Hus verkreeg Wycliffe later invloed op Maarten Luther. En zag ook Luther niet het belang in van een Bijbel in de volkstaal? In 1415 verwierp het concilie van Konstanz de "ketterijen" van Wycliffe en Hus.

Terecht wordt John Wycliffe wel "de morgenster van de Reformatie" genoemd, vanwege zijn theologische opvattingen, maar beslist ook om zijn Bijbelvertaling.

(wordt vervolgd)

Zwijndrecht, dr. C.R. van den Berg

Het gezin bij Willem Teellinck

De samenleving uit de tijd van Willem Teellinck vertoonde allerlei verschijnselen van verval en ontworteling. In dit licht moet ook het herhaalde spreken van Teellinck over het gezin als een kleine kerk of gemeente worden gezien.

Beter gezegd: het gezin moet meer en meer een ecclesiola, een kleine kerk, worden.

Het program voor de ecclesiola

De term zelf vinden we reeds bij Calvijn, die een opvoeding voorstond van de kinderen die geheel in dienst staat van de kerk. God wordt immers alleen in de gemeente geëerd, wanneer Hij ook in het gezin de eer ontvangt, die Hem toekomt. Daarom is de vader geroepen om zijn kinderen en huisgenoten te onderwijzen in de

gezonde leer en hen op te voeden in de vreze des Heeren, die gestalte krijgt in de praktijk van het gezinsleven. Zo'n gezin staat in dienst van de gemeente van God, is daarin opgenomen en daarmee een ecclesiola geworden.

De puriteinen bieden een verdere uitwerking van deze gedachten. Godzaligheid begint thuis! En Teellinck gaat in dit spoor. Dat klinkt al door in *Philopatris*, een vroege publicatie, die in 1608, tijdens zijn verblijf in Haamstede, verscheen. De ondertitel vormde een compleet program voor nadere reformatie met een nadrukkelijke vermelding van het gezin: *Ofte Christelijck bericht / hoemen de saecken des Lands/ ende der Kercke/ ende na-volghens oock der particuliere*

Even maar...

Geloofs-genade

Wanneer het gaat om geloof en geloven dan wordt er zo verschillend over gesproken. Dat geeft verwarring en is misleidend. Soms heb je het gevoel dat het geloof iets is dat de mens presteert, opbrengt, zelf werkt of verdient. Dan komt het zuivere karakter van Gods genadewerk in Immanuël in diskrediet. Dan worden werk en genade vermengd zoals dat door de eeuwen heen gebeurd is. Helaas steeds maar weer. En wet en Evangelie vermengd en dus het Evangelie verbasterd. Opmerkelijk dat ons Troostboek spreekt over het ware geloof, dat 'van God geschonken wordt, uit loutere genade, alleen om de verdienste van Christus wil' (HC antwoord 21).

Een andere betrouwbare bron, NGB artikel 22, begint met 'wij geloven dat, om ware kennis van deze grote verborgenheid te bekomen, de Heilige Geest in onze harten ontsteekt een oprecht geloof, hetwelk Christus met al Zijn verdiensten omhelst...'

Onze Dordtse Leerregels bedoelen hetzelfde met: 'Alzo dat al diegenen in wier harten God op deze wonderbaarlijke wijze werkt zekerlijk, onfeilbaar en krachtig wedergeboren worden en daadwer-

kelijk geloven' (DL 3/4, 12).

Een vierde internationaal gezaghebbend belijdenisgeschrift wijdt aan het zaligmakend geloof drie artikelen, namelijk De Westminster Confessie, hoofdstuk 14 - 1, 2, 3. We nemen er wat van over: 'De genadegave van het geloof, waardoor de uitverkorenen in staat gesteld worden om te geloven tot behoud van hun ziel, is het werk van de Geest van Christus in hun hart' (1). 'Dit geloof verschilt in graden: het is zwak of sterk. Het kan vaak op verschillende manieren aangevallen en verzwakt worden. Toch behaalt het de overwinning' (3).

Begrijpt u nu waarom dr. A. Comrie niet moe wordt om in zijn "Eigenschappen van het zaligmakend geloof" (1744) het opschrift boven elf van de veertien hoofdstukken te beginnen met de uitdrukking 'het geloof is een genade die...'. Hier zijn ze daarom alle elf:

1. het geloof is een genade die de ziel op het allernauwst met Christus verenigt
2. het geloof is een genade waardoor de ziel gerechtvaardigd wordt
3. het geloof is een genade die de ziel reinigt
4. het geloof is een genade die Je-

zus Christus op zeer hoge prijs stelt

5. het geloof is een genade die de ziel inbrengt in de ware rust
6. het geloof is een genade die de wereld overwint
7. het geloof is een genade die beproefd wordt
8. het geloof is een genade die het hart lijdzaam maakt tot God, ofschoon de beloften niet aanstands vervuld worden
9. het geloof is een genade die met volle zekerheid tot de genadetroon gaat om genade te ontvangen
10. het geloof is een genade op welke de verzegeling volgt
11. het geloof is een genade waardoor een christen leeft.

U leest het goed: 'Het geloof is een genade...'. In zijn prille begin van de levendmaking of wedergeboorte, in zijn planting dus. Maar ook in zijn oefening, in zijn groei en bloei. Het aanbiddelijke wonder van zuivere genade, van vrije gunst die eeuwig God bewoog. Een wonder dat alleen maar groter wordt. Niet een etiket dat er later even geplakt wordt. Neen in de innige en innerlijke doorleving ervan! Door een totaal verloren doemwaardige zondaar.

v.a.

huysghesinnen / ende personen soude moghen geluckelick uyt-voeren.

Van bijzondere betekenis voor ons onderwerp is het *Noodtwendigh Ver-toogh, aengaende den tegenwoor-dighen bedroefden Staet van Gods volk*, dat uit 1627 dateert en in 1647 verscheen. In dit hoofdwerk van Teellinck vinden we een compleet programma voor de nadere reformatie van staat, kerk en samenlevingsverbanden. De gebreken van het gezinsleven en de 'bedienstelijke middelen' voor het herstel daarvan kwamen uitvoerig aan de orde.

In 1620 verscheen een populair bundeltje samenspraken onder de titel *Bueren-Cout*, dat gericht was op de man in de straat. Het bood op levendige wijze een totaalbeeld van de praktijk der godzaligheid, zoals die Teellinck voor ogen stond. Het achtste gesprek cirkelde om de reformatie van het gezinsleven. Godzaligheid begint thuis!

Heel opvallend zijn de gedragsregels die hij had opgesteld voor zijn particuliere, ambtelijke en huiselijke leven, die zijn zoons, iets meer dan dertig jaar na zijn overlijden in 1660, in een klein geschrift in druk gaven. De titel is veelzeggend: *Ordere van Mr. W. Teellinck geconcipieert, om by hem selven alleen, in syn huysgezin en bij andere, te betrachten, dienstigh om van een yeder, en bysonder van di-naren des Woorts, en die haer daer toe bereyden, gelesen te worden.*

De helft van de inhoud - 21 bladzijden - heeft betrekking op het gezinsleven. We kunnen hier zien hoe de Mid-delburgse predikant zijn eigen voor-schriften in de praktijk bracht. Veel aandacht kregen hierbij de gezinsca-techese, de sabbatsheiliging en het houden van een vastendag.

Wie van de programgeschriften van Teellinck kennis neemt, ziet dat hij niet moe wordt om de fundamentele betekenis van het gezin te onderstrepen voor kerk, staat en samenleving.. Naar zijn inzicht komt elke wanorde in de Republiek uit een ei, dat uitgebroed is in de gezinnen. De nadere reformatie van het gezinsleven is daarom van onschatbare waarde.

De puriteinen, en Teellinck met hen, hebben de visie op het gezin als een ecclesiola van Calvijn overgenomen. Het typisch puriteinse element in de benadering van Teellinck is echter de concrete, gedetailleerde regelgeving voor de praktische heiliging van de godsdienstige opvoeding op werkdagen en in het bijzonder op de dag des Heeren. Een dergelijke methodische

opzet ontbreekt bij Calvijn, maar vinden we bij Teellinck in diverse publicaties terug.

Van de goede Huys-orde

In het *Noodtwendigh Ver-toogh* tekent hij welke aspecten van het gezinsleven hervorming nodig hebben. Het gebruik van het woord *ordre* is sprekend. De goede huisorde ontbreekt! Van een christelijke dagindeling komt niet zoveel terecht. Er schort heel wat in de gezinnen aan de overdracht van de kennis van de gezonde leer en van de praktische vroomheid, terwijl die juist met een vaste regelmaat aandacht moeten ontvangen.

De klachten van Teellinck over het falen van de "Christelijcke opbrenginghe der kinderen" of de gezinsopvoeding zijn nog indringender en uitvoeriger. Hoe weinig ouders zijn er die de heilige gewoonte hebben om dagelijks de Heere te vragen om hen

Zijn Heilige Geest te geven. Er zijn ouders in menigte die geen enkel oog hebben voor de ziel van hun kinderen en alleen voor hun lichamelijke noden zorgen alsof zij alleen maar een klomp vlees zijn. Veel ouders leren hun kinderen het Onze Vader, de Twaalf Artikelen en de Tien Geboden, maar ze leggen zich er niet op toe om de tere harten van hun kinderen te bewegen tot de vreze des Heeren door het aanhouden van een goede huisorde of dagindeling en het dagelijks houden van heilige huisoefeningen. Ze pogen niet om hen in de weg der middelen druppelsgewijs een levendig besef bij te brengen van Gods majesteit, van de hemel en de hel.

Er zijn heel wat ouders, die met goedkeurende ogen aanzien dat hun kinderen opgroeien voor allerlei vormen van werlds vermaak. Ze houden geen toezicht op de verkeerde lectuur die hun huizen binnenkomt, zoals "verderffelijcke Clucht boekskens" (toneelspelen) en "Amoureuse Liet-boeckskens" (boekjes met liefdesliederen), die de jongeren opbouwen (klaarmaken) voor de hel.

Er zijn veel ouders, die door het uitsteken van een helpende hand bij verkeerde praktijken en het geven van een slecht voorbeeld in grote mate bijdragen aan de verkeerde opvoeding van hun kinderen. 'Hier door gebeurt het dan dat 'd'aenwassende Christelicke gedoopte jonghe jeugt, de hope van de toekomstige eeuw, aende wortel bedorven wordt'. Ze zwerven langs de straten, tieren en razen, kaarten en dobbelen, vloeken en vechten, stoten en smijten.

(wordt vervolgd)

Dordrecht,

ds. M. Golverdingen

Elk verhaalt zijn weg en zaken

Gereformeerde Gemeenten van Rijssen bestaan 175 jaar

In De Saambinder van 10 november jl. hebt u kunnen lezen over de speciale herdenkingsbijeenkomst die op 6 oktober jl. in de Noorderkerk te Rijssen werd gehouden ter gelegenheid van het 175-jarig bestaan van de Gereformeerde Gemeenten aldaar.

Op die avond werd ook het forse herdenkingsboek "Elk verhaalt zijn weg en zaken" overhandigd. Over dat boek wilden we nu wat schrijven.

Het betreft hier een jubileumboek dat een aanwinst voor de kleine kerkge-

schiedenis genoemd mag worden. De in totaal dertig hoofdstukken zijn voor het merendeel gegroepeerd rond de predikanten en oefenaars die in de loop der tijd voorgangers waren van de 'kleane koarke' van Rijssen. Diverse bijlagen zijn opgenomen, alsmede interviews met de predikanten die sinds 1970 aan de gemeenten verbonden waren en nog zijn. Het in groot formaat uitgevoerde boekwerk is verder voorzien van ongeveer 500 foto's, knipsels en andere illustraties. Al met al een waardevol en aangenaam lees- en kijkboek.

Zoals bekend heeft Rijssen in vroeger dagen veel geoefende kinderen Gods gekend. Dat velen van hen voor het voetlicht gehaald worden in deze uitgave getuigt van de vrijmacht des Heeren om in Rijssen - in onderscheid van veel omliggende plaatsen - Zijn gemeente te planten en te bewaren. Het gevaar van mensverheerlijking ligt dan altijd op de loer, maar het is toch de begeerte geweest van de samenstellers om de eer des Heeren op het oog te hebben. In een *Verantwoording* schrijft de kerkenraad dat men nadrukkelijk gekozen heeft voor een opzet waarbij het werk des Heeren centraal staat en niet allerlei details die tot de organisatie van het kerkelijk leven behoren.

Ook al het overigens gewaardeerde werk van verenigingen en commissies neemt daarom een bescheiden plaats in. In de *Verantwoording* lezen we: 'Juist om het werk Gods in Zijn kinderen tot uitdrukking te laten komen, zijn verschillende personen wat nadrukkelijker in beeld gebracht'. Dat zijn bijvoorbeeld de ouderlingen A. Baan, S.J. Nijland, J.D. Bruggink, W. Aaftink, J. Ligtenberg, G.J. Baan, H. Haase, G.J. van der Stouw en J. Koster. Maar ook wordt stilgestaan bij het leven van een aantal vrouwen uit de Walkerk en de Eskerk, zoals Hendrike Nieuwenhuis-ter Haar ('oude Dieke'), Hendrina ten Bolscher-Ligtenberg ('zwakke Dina'), Mientje ter Haar-Vrijdag, Hendrika Egbertsen-van de Riet ('Duuskers Dika' of 'oude Dika') en Janna Schreurs-Smeijers ('Scheurs Jannao'). Zij en anderen mochten verhalen van het genadewerk Gods in hun leven. Vandaar ook de titel, die ontleend is aan een dichtregel uit "*De lofzangen Israëls*" van ds. Jacob Groenewegen.

In het eerste hoofdstuk wordt gehandeld over de periode waarin de Reformatie doorbrak in Twente en in Rijssen. Duidelijk wordt dat één der eerste predikanten, ds. M. Bentheim, het

nog niet zo gemakkelijk heeft: de nog steeds in Rijssen aanwezige 'papisten' laten in 1663 hun gram blijken door af en toe een ruit van de pastorie in te slaan en met een geladen roer (geveer) op de predikant te schieten. De plaatselijke overheid doet er weinig aan, waarschijnlijk omdat de stadssecretaris tot de Rooms-Katholieke Kerk behoort. Als de problemen uit de hand dreigen te lopen, zoekt ds. Bentheim tijdelijk een goed heenkomen naar Holland.

Ook in de tijd na de Afscheiding in 1834 is het vaak onrustig in Rijssen.

Blijf met ons, want het is bij den avond en de dag is gedaald. Zo beware en vermeerdere de HEERE Zijn Kerk nog in Rijssen.

In de tweede helft van 1836 is ook in Rijssen een Christelijke Afscheidene Gereformeerde Kerk geïnstitueerd. De precieze datum is niet achterhaald. Wel weten we een en ander van schoenmaker en leermeester Otto Voortman, die als oefenaar optrad in Rijssen. De verboden samenkomsten vonden plaats in de huizen van Marten en Jan Baan.

In 1839 krijgt de 'kleine kerk' voor het eerst een eigen predikant: ds. K. Wildeboer, een voormalige bakker uit het Groningse Midwolda. De kerkdiensten worden dan aanvankelijk gehouden in zijn woning aan het Hangerad.

Later verhuisde men naar een pand aan de Bouwstraat en in 1862 betreft men de nieuwe Walkerk aan de Walstraat.

Naast de Walkerk ontstond door onderlinge verdeeldheid onder ds. J. Diephuis, die van 1871 tot 1883 de gemeente diende, in 1882 een Dordtsch Gereformeerde Gemeente, die na wat omzwervingen een nieuw kerkgebouw deed verrijzen op de hoek van de Bleekstraat en de Esstraat, in de volksmond de Eskerk genoemd. Van 1907 tot 1953 maakte de Eskerk deel uit van de Gereformeerde Gemeenten. In 1953 sloot de gemeente zich aan bij de Gereformeerde Gemeenten in Nederland.

De gemeente in de Walkerk bleef zelfstandig tot 1932. Toen voegde ook zij zich bij het verband van de Gereformeerde Gemeenten. Later werden gebouwd de Noorderkerk in plaats van de Walkerk, de Zuiderkerk en De Tabernakel in Rijssen-West. En de groei is er nog niet uit.

Samen met ouderling Arend Baan ('Toijn Oarnd') vertegenwoordigde ouderling G.J. Ligtenberg ('de Teune') de gemeente op 9 en 10 oktober 1907 op de eerste Algemene Vergadering van de Gereformeerde Gemeenten te Rotterdam. De dochter van ouderling Ligtenberg (Hendrina) stond bekend als 'zwakke Dina', die als kind reeds diepe indrukken had van dood en eeuwigheid. De prediking van ds. M. Hofman werd haar ten zegen gesteld. Ook kreeg ze veel onderwijs van Mientje Vrijdag. Tegenover anderen was ze aanvankelijk nogal gesloten over haar geestelijk leven. Maar juist

De Walkerk vóór de verbouwing van 1924.

als ds. M. Hofman in moedeloosheid verkeert en zich afvraagt of zijn prediking wel vrucht mag afwerpen, mag Dina hem vertellen hoe de Heere onder de prediking is overgekomen.

Later roept ds. A. Hofman dit voorval uit het leven van zijn vader in herinnering: 'Op een maandagmorgen ging hij naar zijn gewoonte de zieken bezoeken. Hij zag daar niet ver van de pastorie de 'mendeuren' (deuren gericht naar de straat) van een klein boerderijtje openstaan. Hoewel het zijn bedoeling niet was om daar een bezoek te brengen, zo ging hij er toch naar binnen. Wie schetst de verbazing van de pastor, toen hij uit de mond van de vrouw des huizes mocht horen dat de Heere hem als een middel had mogen gebruiken tot opening van haar blinde zielsogen.

Deze vrouw, die ik ook goed gekend heb, vertelde niet dat ze bekeerd was, ze vertelde ook niet dat haar zonden vergeven waren, maar ze vertelde dat ze naar het rechtvaardig oordeel Gods tijdelijke en eeuwige straf verdiend had. In de loop van het gesprek zei ze ook, dat ze de deuren van haar schuur had opengezet, bij wijze van uitnodiging voor de dominee.'

Zwakke Dina overleed op 14 januari 1965 op de leeftijd van 77 jaar. In de Noorderkerk spreekt ds. A. Bregman en ook op de begraafplaats Het Lentfert. Na afloop van de begrafenis

merkt haar zuster ('lange Diene') op: 'We hebben vandaag een mooie dag gehad'.

Ik zou u gaarne nog veel willen voorhouden van de wegen en de zaken in dit prachtige boek beschreven, maar onze ruimte is beperkt. En u kunt het allemaal beter zelf lezen. Het boek kost € 38,- (incl. verzendkosten) en is te bestellen (als het nog niet uitverkocht is) door het verschuldigde bedrag over te maken op nummer 1593.55.974 t.n.v. "Herdenkingsboek Gereformeerde Gemeente Rijssen", onder vermelding van naam, straat, huisnummer en woonplaats. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met H. Harbers, Ter Weelstraat 28, 7462 RT Rijssen, tel. 0548-515949. Laat ik besluiten met de wens van ds. C.A. van Dieren in zijn *Woord vooraf*: 'Het is onze diepste wens en begeerte dat de inhoud van dit herdenkingsboek een heilig heimwee naar de God van ons voorgeslacht en naar de genade van onze vaderen mag verwekken. Wanneer we zien hoe de bedding van de wereldsgchiedenis zich een baan breekt naar een antichristelijke eindtijd mag de bede over de kerk wel zijn: Blijf met ons, want het is bij den avond en de dag is gedaald. Zo beware en vermeerder de HEERE Zijn Kerk nog in Rijssen'.

Dirksland,

ds. J. Schipper

Naarstiger onderzoek en diepere kennis

In dit herdenkingsjaar van het feit dat 450 jaar geleden de NGB over de muur van het kasteel in Doornik werd geworpen als belijdende daad van de reformator van de Nederlanden, verschijnt er best veel. Maar eerlijk is eerlijk, de uitgave waar nu uw aandacht voor gevraagd wordt, heeft toch wel de oudste rechten. Het is namelijk zo dat er in de eeuwen die achter liggen opvallend weinig verklaringen van de belijdenisgeschriften in het algemeen en van de NGB in het bijzonder verschenen zijn.

Het zou interessant zijn om na te gaan, hoe dat komt. Ik heb wel mijn gedachten daarover, maar heb geen bewijzen.

We gaan eerst maar eens luisteren naar de introductie van ds. G. H. Kersten van deze uitgave in 1934. Die is vrij kort en waard om er kennis van te nemen.

'Deze verklaring is de enige betrouwbare toelichting op de belijdenis die wij kennen. Zij werd in 1754 ter perse gelegd als vrucht van een behandeling door ds. Rotterdam in zijn gemeente te Zuylen. Tijdens zijn verblijf in deze plaats, van 1748-1755, gaf de godvruchtige schrijver dan ook het eerste deel van dit werk uit. Het tweede deel, dat met artikel 16 aanvangt, deed hij in 1757 het licht zien, toen hij predikant te Steenwijk was. Op zeer eenvoudige en bevattelijke wijze is in vragen en

antwoorden in dit kostelijke werk de leer der waarheid, in onze confessie beleden, uiteengezet. Deze uiteenzetting heeft bij hen, die in tijden van diep verval de zuivere leer naar Gods Woord mochten blijven minnen en voorstaan, grote waardering gevonden. Zo was het in de donkere dagen waarin ds. Rotterdam leefde. Tot de huidige dag heeft het de Heere behaagd in ons diep gezonken vaderland een overblijfsel te laten, dat de oude, beproefde waarheid aanhangt. En het lijdt geen twijfel, of het thans door De Banier opnieuw uitgegeven werk van ds. A. Rotterdam, zal door dat overblijfsel met blijdschap ontvangen worden. ...Met waardering voor het werk van de uitgeefster beveel ik van harte dit kostelijk geschrift aan. Ik wens het in handen van jong en oud. Moge onder de zegen des Heeren de nieuwe uitgave dienstbaar worden gesteld aan een naarstiger onderzoek en diepere kennis van de belijdenis, die onze Nederlandse Kerk in dagen van bange worstelingen als een banier opsteken mocht. Dan zal de gemeente des Heeren gesterkt en tegen allerlei wind van leer beschut worden'. Tot zover de inleiding van ds. Kersten in 1934.

Voor uw informatie is het nuttig te weten wat in het voorwoord van de uitgever in 2011 staat: 'Na veel herdrukken beleefd te hebben wordt *Sions roem en sterkte* nu voor het eerst in de hedendaagse Nederlandse spelling uitgegeven. De heer J. van Vulpen uit Woudenberg zette het boek in de huidige spelling over. De oorspronkelijke tekst is hierbij niet herschreven of op enige manier aangepast. Anders dan bij de vorige uitgaven is ook het Historisch Bericht van de NGB opgenomen...'; aldus de uitgever. Deze historische inleiding beslaat ongeveer vijftig bladzijden (p. 17 - 69). Na een 'voorrede aan de waarheids- en godsvruchtliovende lezer' van de schrijver zelf begint op pagina 71 - 73 de zorgvuldige uitleg van de 37 artikelen. De verleiding om te gaan citeren zal ik weerstaan.

Wat kan ik beter doen dan de wens van ds. Kersten onderstrepen? En dat vanuit de grond van mijn hart! Dat deze betrouwbare uitleg van de NGB zou mogen dienen 'tot een naarstiger onderzoek en diepere kennis van onze belijdenis'. Achter deze wens ligt namelijk een zorg. Namelijk dat er aan dit onderzoek en deze kennis nogal wat ontbreekt. In de loop van de jaren heeft de praktijk van het kerkelijk leven bewezen dat deze zorg heel terecht is. Daarom, vanuit diezelfde zorg roep ik ambtsdragers - die als eersten

- en gemeenten van harte op: 'ken uw belijdenis, met hoofd en hart!' Daartoe moge inderdaad ook deze uitgave als een goed hulpmiddel gezegend worden.

Klaaswaal,

ds. G.J. van Aalst

N.a.v. ds. Arnoldus Rotterdam, Sions roem en sterkte, verklaring van de Nederlandse Geloofsbelijdenis, vervat in de 37 artikelen, uitgeverij De Banier, Apeldoorn, 540 pagina's, ISBN 97890336 08926, prijs € 34,90

KERKNIEUWS

■ BEROEPINGSWERK

BEROEPEN

Te 's-Gravenhage:

ds. M. Joosse te Hendrik-Ido-Ambacht;

Te Rijssen-West:

ds. B.J. van Boven te De Valk-Wekerom.

BEDANKT

Voor Krabbendijke:

ds. C. Sonneveld te Lethbridge (Canada);

Voor Ouddorp:

ds. A. Schreuder te Rijssen-Zuid;

Voor Scheveningen:

ds. D.W. Tuinier te Aagtekerke.

■ AANGEPASTE KERKDIENT TE OPHEUSDEN

Op **zaterdag 26 november** zal in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Opheusden een aangepaste kerkdienst gehouden worden voor mensen met een verstandelijke handicap. In deze dienst, die om 15.00 uur begint, hoopt voor te gaan student A.T. Huijser. Het thema van de preek is: "Opzoekende zondaarsliefde", n.a.v. Luk. 15:1-7 – de gelijkenis van het verloren schaap. Iedereen - wel of niet gehandicapt - is van harte welkom.

■ MEDEDELING DEPUTAATSCHAP BUITENLANDSE KERKEN

Ds. H. Hofman, predikant van onze zuster-gemeente te Sioux Center (U.S.A.), hoopt in Nederland te zijn van **9 t/m 16 december**. Hij laat weten dat de preekbeurten inmiddels geregeld zijn. Van harte wensen wij onze broeder een goede reis en een gezegende tijd in ons midden.

ds. W. Harinck, secretaris

■ MUTATIES KERKELIJK JAARBOEK 2011

* Pag. 195, gemeente **GOUDSWAARD**.

Scriba van de diaconie is nu:

W. Izelaar, Polderboom 30,

3267 BH Goudswaard, tel. 0186-69 25 31,

e-mail: izelaar-electro@kpnmail.nl

* Pag. 220, gemeente **HOUTEN**.

Ds. J.S. van der Net is verhuisd naar het adres: Het Spoor 78, 3994 AL Houten.

* Pag. 302, gemeente **RHENEN**.

M.i.v. 22 november a.s. is het adres/tel.nr.

van ds. F. Mulder: Bremlaan 13,

3911 XH Rhenen, tel. 0317-74 50 05.

Zijn e-mail blijft: dsfmulder@kliksafe.nl

* Pag. 537, **WOONZORGCENTRUM**

BETH-SAN TE MOERKAPELLE

Het adres van woonzorgcentrum

Beth-San is gewijzigd in: Wilde Veenen 1,

2751 EE Moerkapelle.

■ VERSLAG VERGADERING CLASSIS RIDDERKERK 10 SEPT. 2011

Ds. B. van der Heiden opent als predikant van de roepende kerk Alblasserdam de vergadering met het laten zingen van Psalm 84:3, leest Handelingen 4:1-13 en gaat voor in gebed.

De volgende zaken worden gememo-reerd:

Ouderling A. van Bochove was 40 jaar ambtsdrager te Rotterdam-Zuid en Alblasserdam als diaken en ouderling.

Ouderling S. van Steensel was 45 jaar ambtsdrager van de gemeente Goudswaard.

Diaken J. Fiere was 25 jaar diaken van die gemeente.

Ouderling N.J. Teerds was op 20 april 25 jaar ambtsdrager in de gemeente Zwijndrecht, zes jaar als diaken en 19 jaar als ouderling.

De gemeente Klaaswaal meldt dat het op 17 september a.s. 25 jaar geleden zal zijn dat haar predikant ds. G.J. van Aalst bevestigd werd als dienaar des Woords.

Ds. Van der Heiden houdt daarna een meditatie n.a.v. Handelingen 4:13b.

Het moderamen wordt als volgt samengesteld:

Ds. B. van der Heiden, preses, ds. G.M. de Leeuw en ds. G. Pater assessoren, ouderling N.J. Teerds, scriba en ouderling A. van der Werf, quaestor.

Vanuit de classis is een brief verzonden

aan de Raad van Bestuur van Cedrah

met de vraag of Cedrah concrete plannen heeft om woonvoorzieningen voor ouderen te realiseren in de Hoeksche Waard. Op deze vraag heeft het bestuur van Cedrah geantwoord, dat er gesprekken zijn gevoerd en nog gevoerd zullen worden met de kerkenraden van de vijf gemeenten in de Hoeksche Waard. In deze gesprekken is vooralsnog duidelijk geworden dat eigen woonvoorzieningen niet eenvoudig te realiseren zijn. Dit komt mede door de gegroeide situatie in de Hoeksche Waard. Mogelijk kan door samenwerking en goede afspraken een optimale waarborg gezocht worden betreffende de identiteit. Cedrah blijft in gesprek met de kerkenraden.

Vanuit de vergadering spreekt men met waardering over de aandacht, die Cedrah besteedt aan de vragen vanuit de Hoeksche Waard. Onze tehuizen moeten als eerste als woonvoorziening voor ouderen in aanmerking blijven komen.

Tijdens de vorige vergadering is ouderling Teerds gevraagd de zorgen over enkele zaken op het Wartburgcollege te delen met de centrale directie en het bestuur. Dat is door hem gebeurd en hij benadrukt nogmaals dat de route: ouders - docenten - directie een belangrijke lijn blijft bij problemen. Daarnaast vraagt hij de classis om als kerkenraden de jaarvergadering te blijven bezoeken. Vanuit de vergadering wordt erop aangedrongen dat de vergaderingen van het Wartburgcollege met de vertegenwoordigers uit de achterban wel een meerwaarde moeten hebben met betrekking tot de identiteit. Dan snijdt het mes van twee kanten: én voor het Wartburgcollege én voor de achterban. Deze boodschap vanuit de classis zal ouderling Teerds overbrengen. Vanuit het deputaatschap Kerkelijk Grootboek Gereformeerde Gemeenten is een brief ontvangen. Hierin wordt gevraagd om bij (ver)bouw van een kerk zustergemeenten uitsluitend giften te geven en geen leningen te verstrekken. De vergadering is echter van oordeel dat giften of leningen zonder rente het meest welkom zijn bij gemeenten die (ver)bouwen. De kerkenraden hebben hierin een eigen verantwoordelijkheid. Er is uitgebreide rapportage ontvangen over de werkzaamheden in de Gouwstraat.

De vergadering is onder de indruk van het werk dat verzet mag worden en heeft waardering voor de diensten op zondag. Dat is de lijn die moet worden voortgezet. Wel moet men vanwege betrokkenheid bij meerdere instellingen waken voor vermenging van functies.

Er is een mondeling rapportage van de commissie, die betrokken is bij zorgen

in een gemeente. In de kerkenraad van deze gemeente vonden wisselingen plaats en gemeld kan worden, dat er nu meer rust is gekomen. De commissie wil nog aanblijven om te werken aan de verbetering van de structuur en de scheiding van de verantwoordelijkheden. De betreffende kerkenraad heeft waardering voor de werkzaamheden van de commissie. De vergadering stemt in met het voortbestaan van de commissie en verzoekt om voortgangsrapportage op de volgende reguliere vergadering.

Er is kerkvisitatie geweest en de gemaakte rapporten worden - alleen in aanwezigheid van ambtsdragers - voorgelezen. Er mag geconstateerd worden dat de Woord- en sacramentsbediening mag doorgaan en ook Gods werk mag naar Zijn belofte waargenomen worden. Er zijn wel zorgen met betrekking tot de oudere jeugd, waarvan sommigen wegblijven van de catechisatie. Deze groep moet extra aandacht krijgen. In de meeste gemeenten probeert de kerkenraad contact met deze jongeren te krijgen om

de reden van hun afwezigheid te weten. Het blijkt niet mee te vallen een inhoudelijk gesprek met hen aan te gaan. Geve de Heere veel gebed voor hen.

In een van de classisgemeenten blijken zorgen te zijn. Het rapport van de kerkvisitatoren komt uitvoerig aan de orde. De conclusies en aanbevelingen in dit rapport zijn onderwerp van bespreking. Diverse afgevaardigden stellen hierover vragen. Na brede behandeling is de vergadering van mening dat er op 3 december 2011 om 9.30 uur in Ridderkerk een vervolgvergadering gehouden dient te worden. In deze vergadering zullen dezelfde afgevaardigden aanwezig zijn. Zij hebben immers kennis genomen van het kerkvisitatie rapport en de bespreking daarvan. De classis is vervuld met zorg over deze gemeente. De preses vraagt deze nood, met alle andere noden, voor Gods genadetroon te brengen.

Op verzoek van de preses eindigt ouderling A. Hak van de roepende kerk Alblasserdam met het laten zingen van Psalm 25:2 en gebed.

N.J. Teerds, scriba.

bouw van de plaatselijke Geref. Gemeente, Plantageweg 172. Opbrengst is t.b.v. zending, evangelisatie en kerkverbouw.

Rhenen

Verkoop en rommelmarkt, te organiseren door de vrouwenvereniging "Kleine Kracht" te Rhenen, op **zaterdag 26 november**, van 10.00-15.00 uur, in de kerk van de Geref. Gemeente, aldaar, Achterbergsestraatweg 59a. De opbrengst is voor de zending en de kerk.

Rijssen

Wintermarkt op **zaterdag 26 november**, locatie: gebouw Jacobus Fruytier schoolgemeenschap te Rijssen, De Stroekeld 142. De verkoop duurt van 10.00-13.30 uur. De opbrengst is t.b.v. de zending, het deputaatschap Evangelisatie en het deputaatschap voor Israël.

■ ZENDINGSMIDDAG RIJSSSEN

Op **zaterdag 19 november** wordt de jaarlijkse zendingsmiddag gehouden in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Rijssen-West, Veeneslagen 107. Aanvang 14.30 uur.

Algehele leiding: ds. A. Schreuder. Eén collecte t.b.v. de respectievelijke deputaatschappen Zending, Evangelisatie en Evangelieverkondiging in Israël. Meester G.J. Harbers van de 'Brekelschool' hoopt een zendingsverhaal te vertellen en het jeugdkoor Jubilate zal enkele liederen zingen. De basisschoolleerlingen zullen de in 2011 ingezamelde gelden en postzegels overdragen aan afgevaardigden van genoemde deputaatschappen.

De plaatselijke zendingcommissie

■ BIJENKOMST FEBE TE VEENENDAAL

Op **donderdag 1 december** organiseert de vereniging Febe (werkers in de gezondheidszorg) een bijeenkomst voor leden en belangstellenden. Lezing over: 'Seksualiteit in de gezondheidszorg', door dr. R. Seldenrijk. Aanvang: 19.45 uur. Locatie: Adventkerk van de Geref. Gemeente te Veenendaal, Vijftien Morgen 51.

BERICHTEN

■ ZANGAVONDEN

Breda

Kerstzangavond op **vrijdag 2 december**, aanvang: 10.00 uur, in de kerk van de Geref. Gemeente te Breda, Vriesdongen 1, m.m.v. het mannenkoor "Jeduthun" uit Krabbendijke.

Opening/sluiting / appelwoord door evangelist A. van Setten.

Hoogeveen

Psalmzangavond op **vrijdag 18 november**, aanvang: 19.30 uur, in de kerk van de Geref. Gemeente, Coevorderstraatweg 50, Noordscheschut, m.m.v. het gemengd koor 'Jeduthun' uit Genemuiden. Meditatie door ds. A. Schot. Collecte t.b.v. aflossing kerkbouwschuld.

Opheusden

Psalmzangavond op **zaterdag 3 december**, aanvang: 19.30 uur, in de kerk van de Geref. Gemeente in Opheusden, m.m.v. de Betuwse bovenstemgroep uit die gemeente en organist Pieter Heykoop. Opening, meditatie en sluiting door student J. van Laar. CD-opname, waarvan opbrengst is t.b.v. bouwkas. Tevens collecte voor dit doel.

Tholen

Samenzang- en orgelavond op **zaterdag 26 november**, aanvang: 19.30 uur, in de Grote Kerk te Tholen, m.m.v. fluitgroep 'Chasifa' uit Krabbendijke, organist: Cees van der Hart. Opening, meditatie en sluiting door ouderling M.J. van de Vreede. Collecte t.b.v. nieuw orgel Geref. Gemeente te Krabbendijke.

■ VERKOPINGEN

Alblasserdam

Verkoop, te organiseren door de vrouwenvereniging "Martha-Maria" te Alblasserdam, op **vrijdag 25 november**, van 15.00-21.00 uur, in en om het kerkge-

KERKDIENTEN

■ ZONDAG 20 NOVEMBER 2011

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. D.W. Tuinier; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. B.

van der Heiden; Alphen a/d Rijn 15.30 uur ds. W. Harinck; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Andijk 19.00 uur ds.

D. de Wit; Apeldoorn 16.00 uur ds. J. van Belzen; Arnhem 15.00 uur ds. F. Mulder; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. J. van Belzen; Berkenwoude 19.00 uur ds. G. Clements; Bodegraven 10.00 uur ds. M.J. van Gelder en 18.30 uur stud. S.W. Janse; Borssele 9.30, 14.00 en 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Boskoop 9.30 en 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken en 19.15 uur ds. L. Blok; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Den Helder 10.00 en 16.00 uur ds. D. de Wit; Deventer 15.00 uur ds. A. Schreuder; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. J. Schipper; Dordrecht 17.00 uur ds. M.J. van Gelder; Drachten 9.30 en 15.00 uur ds. G. Bredeweg; Emmeloord 18.45 uur ds. R. Kattenberg; Enkhuizen 10.00 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 10.00 en 16.00 uur ds. A.P. Baaijens; Enter 9.30 en 15.00 uur ds. J.W. Verweij; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. P. Melis; Goes 9.00 en 15.00 uur ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; 's-Gravenhage 10.00 en 15.30 uur ds. M. Joosse; Groningen 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Haamstede 10.00 en 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hilversum 17.00 uur ds. J.M. Kleppe; Hoedekenskerke 14.30 uur ds. J. van Rijswijk; Hoofddorp 9.30 en 16.00 uur stud. C. van Ruitenburger; Hoogeveen 9.30 en 15.30 uur ds. G. van Manen; Hoogvliet 18.30 uur stud. A.T. Huijser; Houten 17.00 uur ds. J.S. van der Net; Kampen 18.30 uur ds. A. Schot; Kamperland 9.30 en 17.00 uur ds. G.J.N. Moens; Kapelle-Biezeling (in Sionkerk te Goes) 11.45 uur ds. J. van Rijswijk en 18.00 uur leesdienst; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kortgene 10.00 en 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; Krabbendijke 18.00 uur ds. E. Hakvoort; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. P. Mulder; Kruiningen 9.30 en 18.00 uur ds. G. Hoogerland; Leerdam 19.00 uur ds. L. Terlouw; Leiderdorp 10.00 en 16.30 uur ds. C. Harinck; Lelystad 9.30 uur ds. R. Kattenberg; Lisse 10.00 en 15.00 uur ds. A.A. Brugge; Marknesse 19.00 uur ds. K. Boeder; Melissant 14.30 uur ds. E. Bakker; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. J.J. Tanis; Middelhar nis 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; Mijdrecht 10.00 en 19.00 uur ds. R. Boogaard; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Naaldwijk 19.00 uur stud. C. van Ruitenburger; Nieuwdorp 14.30 uur ds. G.J.N. Moens; Nieuwer ter Aa 18.30 uur ds. A.A. Brugge; Nieuwerkerk 15.30 uur ds. A.J. Gunst; Nijkerk 9.30 en 14.30 uur stud. S.W. Janse; Nisse 9.30 en 14.30 uur ds. E. Hakvoort; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. A. Schot; Ooltgensplaat 9.30 en 18.00 uur ds.

E. Bakker; Oostburg 15.00 uur ds. D.W. Tui nier; Oosterland 10.00 uur ds. A.J. Gunst en 14.30 uur ds. S. Maljaars; Oostkapelle 9.30 en 15.00 uur ds. M. Mondria; Opheusden 10.00 en 18.30 uur ds. G. Beens; Ouddorp 9.30 en 18.30 uur ds. P. Blok; Oudemirdum 9.30 en 14.30 uur ds. C. Hogchem; Poortugaal 9.30 en 16.00 uur ds. C. Neele; Puttershoek 10.00 en 15.30 uur ds. A. Vermeij; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G.M. de Leeuw; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 uur ds. J. Driessen en 16.30 uur ds. J. Mijnders; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. G. Pater; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. A. Schreuder; Rotterdam-Alexanderpolder 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Rotterdam-Centrum 19.00 uur stud. J. van Laar; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 en 15.30 uur stud. J. van Laar; Rotterdam-Zuidwijk 16.00 uur ds. J. Driessen; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Scheveningen 18.00 uur ds. M. Joosse; Sint Annaland 9.30 en 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Sliedrecht 12.00 uur ds. W.J. Karels en 19.00 uur ds. M. Golverdingen; Soest 9.30 uur ds. J.M. Kleppe en 19.00 uur ds. W. Visscher; Spijkenisse 10.00 en 16.00 uur stud. A.T. Huijser; Stolwijk 10.00 uur ds. M. Golverdingen en 19.00 uur ds. H. Paul; Terwolde-De Vecht (in Jacobus Fruytier scholengemeenschap) 9.30 en 14.30 uur ds. K. Boeder; Tholen 18.30 uur ds. C. van Krimpen; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. B. Labee; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. G. Mouw; Utrecht 10.00 en 16.30 uur ds. A.J. de Waard; Veen 9.30 en 15.00 uur ds. M. Karens; Veenendaal 9.30 en 15.30 uur ds. L. Terlouw; Vlaarding en 19.00 uur ds. W. Silfhout; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Wageningen 15.30 uur ds. G. Beens; Werkendam 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 14.00 uur ds. J.M.D. de Heer en 18.30 uur ds. M. Mondria; Wierden 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Woerden 10.00 en 19.00 uur ds. J.S. van der Net; Wolphaartsdijk 14.30 uur ds. R.A.M. Visser; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Zwijndrecht 9.30 uur ds. H. Paul en 19.00 uur ds. P. Mulder; Zwolle 9.30 uur ds. J. Karels en 19.00 uur ds. G. van Manen.

■ DINSDAG 22 NOVEMBER 2011

Brakel 19.30 uur ds. W. Silfhout; Hoogvliet 19.45 uur ds. C. van Krimpen; Houten 14.30 uur ds. J.S. van der Net; Meeuwen 19.30 uur ds. M. Mondria; Naaldwijk 19.45 uur ds. J.W. Verweij; Rilland-Bath 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Stolwijk 19.30 uur ds. A. Schreuder; Zaandam 19.30 uur ds. G.J. Baan.

■ WOENSDAG 23 NOVEMBER 2011

Berkenwoude 19.30 uur ds. L. Terlouw; De Valk-Wekerom 19.30 uur ds. B.J. van

Boven; Dordrecht 19.45 uur stud. A.T. Huijser; Hardinxveld-Giessendam 19.30 uur ds. W.J. Karels; Hilversum 19.45 uur ds. G. van Manen; Meliskerke 19.30 uur ds. G.J.N. Moens; Mijdrecht 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Nieuwe-Tonge 19.30 uur ds. C.J. Meeuse; Nijkerk 19.30 uur ds. G.J. van Aalst; Oosterend (Texel) 19.00 uur ds. D. de Wit; Puttershoek 19.30 uur ds. A. Schot; Rijssen-Noord 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. J. van Belzen; Scherpenzeel 19.30 uur ds. A. Verschuure; Veenendaal 19.30 uur ds. J. Schipper; Werkendam 19.30 uur ds. M. Karens; Westzaan 19.30 uur ds. W. Harinck; Zeist 19.30 uur ds. J.J. van Ekeveld.

■ DONDERDAG 24 NOVEMBER 2011

Barneveld-Zuid 13.30 uur ds. G. Bredeweg; Beekbergen 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Boskoop 19.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 19.45 uur ds. W. Silfhout; Dinteloord 19.30 uur ds. A.A. Brugge; Genemuiden 19.30 uur ds. C. Hogchem; Groningen 20.00 uur ds. A. Verschuure; Kampen 19.30 uur ds. J.S. van der Net; Leerdam 19.30 uur ds. M. Mondria; Melissant 19.30 uur ds. G. Hoogerland; Nieuwer ter Aa 19.45 uur ds. G. Pater; Oostburg (dankdag) 10.00 en 15.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Oostvoorne 19.30 uur ds. L. Blok; Oude-Tonge 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Ridderkerk 19.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Scheveningen 19.30 uur ds. A.J. Gunst; Terneuzen (dankdag) 14.30 en 19.00 uur ds. R.A.M. Visser.

■ ZATERDAG 26 NOVEMBER 2011

Opheusden 15.00 uur stud. A.T. Huijser.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 20 NOVEMBER 2011

Alkmaar ('t Wuiver 2a, Oudorp) 10.00 en 16.30 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 l) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de Visser; Merksem (Oude Bareellei 64) 10.00 uur evang. A. van Setten en 17.00 uur evang. G. v.d. Breevaart; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 uur evang. G. v.d. Breevaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

ADVERTENTIES

Ik wil allen, ook namens mijn vrouw, hartelijk bedanken voor de vele kaarten, brieven en persoonlijke felicitaties bij het herdenken van mijn 50-jarig ambtsjubileum als ouderling, en tevens afscheid nemen omdat ik om gezondheidsredenen niet langer het werk kon verrichten. Ook de stoffelijke blijken van waardering ontbraken niet. We waren er stil van, en het past ons op te zien tot Hem die ons de lust en kracht schonk die arbeid in Zijn koninkrijk te mogen doen.

Fam. A. Witte-Hoogesteger
Borssele

HARKES *Persoonlijke zorg voor uw begrafenis*
Begravenissen

Telefoon (0172) 21 21 22
Dokter Hamburgerlaan 59 - 2771 JR Boskoop
*Wij verzorgen alleen begravenissen
Dag en nacht bereikbaar - overal te ontbieden*

Unieke, luxueuze, **vrijstaande bungalow** met royale inpandig bereikbare garage in rustige woonomgeving van 's Gravenpolder. Volledig woonprogramma op de begane grond, tevens 4 ruime slaapkamers en badkamer op de 1e verdieping. De woning is ideaal geschikt voor gezinnen, oudere mensen en / of hulpbehoevenden. Inhoud ca. 730m³. Opp. 491m².
Neeskens Makelaar 0113-573100

T.H: Gezellig huisje met tuin voor tijdelijke bewoning. Liefst jong stel. € 599,- per maand.
Tel. 0345-558258 / 06-20999516

Voor een fijne vakantie, of gewoon een paar dagen er tussen uit. In het bosrijke **Rhenen** aan de Ribeslaan 4. Ons **pension** is het gehele jaar geopend. Ook tijdens de Kerst en Oud en Nieuw. Graag tot ziens in Rhenen. Pension mevr. E. Knuivers,
Tel. 0317-614773 bgg 06-19856085
info@knuivers.com

Ambtskleding
Koorkleding
Rouwkleding
Maatkostuums

Klamar's
FASHION

Klaas Leendert en Marian Blok
's-Gravenstraat 63 | 4431 AB 's-Gravenpolder
0113 - 31 63 64 | 06 14 53 15 28
info@klamarsfashion.nl | www.klamarsfashion.nl
Voor openingstijden zie website.
Advies aan huis mogelijk!

Op D.V. vrijdagavond 25 november is onze winkel gesloten!

Orgelbouw Advies Commissie

een betrouwbare partner!

nieuwbouw • restauratie • overplaatsing • onderhoud

ook voor akoestische vraagstukken

Neem voor meer informatie contact op met

Dhr. H. den Hollander
Tel. (010) 435 44 35

Vereniging van Organisten der Gereformeerde Gemeenten

Mis 'm niet!

**8 DECEMBER D.V.
DRIE-DUBBELDIK
WINTERNUMMER**

www.gezinsgids.nl
030 230 35 00

WinterNummer abonnement

Dit jaar hebben we een bijzonder aantrekkelijk aanbod. Voor **€ 15,-** leest u drie maanden de GezinsGids, inclusief het WinterNummer! In dit drie-dubbeldikke nummer vindt u bovendien de beroemde **advertentie-prijspuzzel**.

3 maanden

Inclusief Winternummer

€15,-

Identiteit voor nu

Opgaven voor het WinterNummer-abonnement dienen voor 19 december in ons bezit te zijn. Reageert u later? Dan ontvangt u drie maanden de GezinsGids zonder het WinterNummer. Dit abonnement stopt na drie maanden automatisch.

gezinsgids

Lwe
CD-opname

26 november 2011 Adventzangavond

Nieuwe Kerk - Middelburg

Aanvang: 19.30 uur
Deuren open: 19.00 uur

Toegang: Volwassenen € 4,-
Kinderen t/m 12 jr. € 1,-

Mannenkoor Elim uit 's-Gravenpolder
o.l.v. Joost van Belzen

Orgel: Pieter Bakker

Trompet: Wilhelm Groenendijk

Viool: Annette Jumelet

Opening en sluiting:
Evangelist A. van Setten

Collecte bestemd voor
Evangelisatiepost Merksem

De CD à € 10,- is in voorverkoop te
bestellen via secretaris@mannenkoorelim.nl

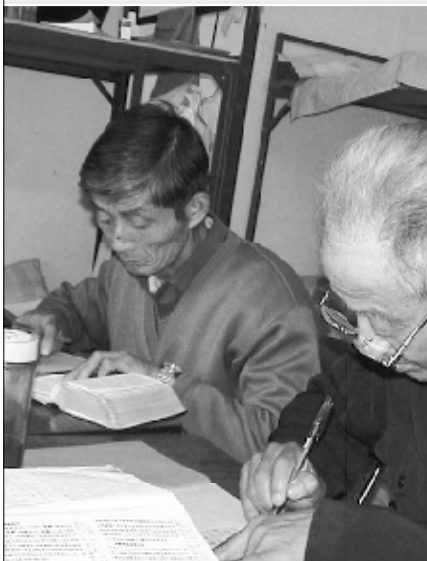
Hulp gevraagd in gezin,
voor vader met 4 kinderen.
(regio Dordrecht)

4 à 5 dagen per week in overleg.
Voor evt. overnachting kan
worden gezorgd. Informatie:
tel.0184-614405 / 06-54762869

Kleuterjuf in Bleskensgraaf
zoekt **woonruimte** in de
omgeving. Tel. 0611432121

Een economisch welvarend China?
Ja zeker, maar... voorgangers hebben
het erg moeilijk!

Maakt u hun studie mogelijk?

Stort uw bijdrage op

rekening 32 06 66
t.n.v. Stichting China
Postbus 1150

3900 BD Veenendaal

KLASSIEKE ORGELS...

Johannus
Eminent
Domus
Monarke
Cantilena
enz.

Ruime ervaring
in zaal- en
kerkorgels

**Stolk
orgels**

NIEUWERKERK A/D IJSSEL

Vrijheidslaan 55 - tel. (0180) 31 56 52

www.stolkorgels.nl

Krabbendijke
Nederhemert Nrd.
Papendrecht

• DIVERSE BLOKFLUITEN
• MUZIEKSTANDAARDS
• ROEMEENSE PANFLUITEN
R. MULDER - STAPHORST
06 12 610 628 B.G.G. 0522 253944
**WWW.MULDERMUZIEK
INSTRUMENTEN.NL**

Begrafenisverzorging Van der Vliet

Voor een stijlvolle begrafenis.

in Elspeek en omstreken
G.J. van der Vliet, Boekweitweg 22,
8075 CP ELSPEET

Tel: 0577-492830 of 06-12934519
b.g.g. 06-53432144

Dag en nacht voor u bereikbaar.
Wij verzorgen alleen begrafenissen.

H Heijkop's
Houtsnijwerk

Voor al uw trouwteksten,
in hout uitgesneden

Hofstraat 3 Tel. 0418-551383
5317 JM Nederhemert 06-25110405

Ook kunnen wij Bijbelse taferelen
voor u verzorgen

www.houtsnijwerk.nl

Verschenen!!!!

Jonge Zangers deel 10 (laatste deel)

*Het levenseinde en de verwachting van: Geurt van Dee, Het gezin
Gonlag, Jan Verkamman, Jakob Semon, Ter elfder uur.*

De 15-jarige Geurt van Dee uit een net gezin, wil ook nog wat van het leven genieten, maar wordt ernstig ziek. Zijn vader krijgt gebed voor hem. Johan Gonlag wordt het te eng aan de wal en wordt matroos. In Amerika, moet hij na veel roepstemmen en omzwervingen zijn wapens inleveren! Ook uit de familie worden jongeren tot bekering gebracht. Jan Verkamman, een jonge schipper, gaat gedwongen, als een vijand naar de kerk, maar hij komt er verslagen uit. Na een korte, maar hevige strijd, openbaart de Heere Zich aan hem. Binnen korte tijd is hij in de eerste liefde gestorven. Jakob Semon, uit rijke familie, geeft om God noch gebod. Een kind des Heeren heeft een boodschap: 'Gij moet wederom geboren worden Jakob'. De Heere gebruikt het tot zijn eeuwig heil. Wat er in het gezin van een herbergier, te elfder ure plaats grijpt is ingrijpend!

€ 9,75

Herdrukken: Jonge Zangers

Het levenseinde en de verwachting van:

- Deel 1 (3e druk) Gerrit van Doesburg, Leuntje van Rhijn, Lena Lampers en Adriana Leeuwenberg
- Deel 2 (5e druk) Peternella Geense, Eshter Flikweert, Jan Zuidweg, Cornelis Kerkhoven en Een jonge reiziger naar Indië
- Deel 3 (5e druk) Hendrikje de Wit, Maria Molendijk, Adriana Meis, Pieter Hoogesteger en Pieter de Waal
- Deel 4 (4e druk) Kaatje Eikelenstam, Maria Steenberg, Arie Vosbergen, Maria Schenk, Willem Devonshire en Karel Coulson
- Deel 5 (5e druk) Matje Verbruggen, Elisabeth Wallbridge, Cornelia C. Winkelman en Gerit de Bale
- Deel 6 (5e druk) Jan van Esch, Florus de Wolf, Jansje de Waard, Agnita van der Stelt, Willem de Bakker en Barendje van Asperen
- Deel 7 (5e druk) Jane Squibb (Jenny de hutbewoonster), Reinier Buijtelaar, Jannigje Zondag, Aaltje Zuidam, Reina Theodora van der Garde
- Deel 8 (2e druk) Arie van Driel, Wijntje Nap, Gerrit Eijkman, Jacobus en Elisabeth Overduin en Sara Coolbrant.
- Deel 9 (2e druk) Egbert de Goede en zijn kinderen, Geertruida Cornelia van Doorn, Hendrina van Reede, Pietertje Gerarda van IJsseldijk en Elisabeth Francina Rijneveld.

Met foto's en historische toelichting door Joh. Westerbeke, per stuk

€ 9,75

Bestellen bij de boekhandel of bij:

**Uitgeverij 'Middelburg', 't Zanddorp 2
Tel. 0118 - 625472, 4335 AJ Middelburg**

SHG biedt u passende zorg

Uitgaande van de Gereformeerde Gemeenten in Nederland biedt de SHG zorg die aansluit bij uw manier van leven. Bijbelse normen en waarden vormen daarin de basis voor uw en onze dagelijks levenshouding en mediagebruik.

Kraamzorg
Bel 0187 - 48 91 73
b.g.g. 0342 - 49 21 55
ma - vr: 9.00 - 11.00 uur
en van 13.00 - 15.00 uur
vr: ook van 19.00 - 21.00 uur

Thuiszorg
Bel 0166 - 65 26 05
ma - vr: 9.00 - 11.00 uur
vr: ook van 19.00 - 21.00 uur

DE GRATIS ZORGBROCHURE ZENDEN WIJ U GRAAG TOE

B.J. Janssen

Begrafenisverzorging op de Bevelanden en Tholen

Havikskruid 10, Kapelle
0113-33 09 36

Binnenkamer 11, Tholen
0166-60 73 19

www.begrafenisverzorging-janssen.nl

De "Rehoboth Christian School" in Norwich, Ontario Canada heeft in het schooljaar 2012/2013 een aantal vacatures voor leerkrachten. Het betreffen functies in het basis-en voortgezet onderwijs. Als u meer informatie wilt, kunt u contact opnemen met de directeur Mr. John Heikoop. Bel 001-5198632403 of email naar johnh@rcsnorwich.com. Als u een sterke verbondenheid en verlangen voelt om op een Christelijke school les te geven, verzoeken wij u uw sollicitatiebrief en CV te richten aan onze personeelsvoorzitter, Mr. Andy Stubbe. Dit kan via email hr@rcsnorwich.com of per fax 001-5198633984.

kina

begrafenisverzorging

D.W. Schipper
010-458 31 12
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Begrafenisonderneming Treur

Wij verzorgen alleen begrafenissen

E. Treur
Kroostweg 22
3704 ED Zeist
Telefoon 030 - 6924258
Mobiel: 06 - 57315689
www.begrafenisondernemingtreur.nl
info@begrafenisondernemingtreur.nl

Begrafenisonderneming STAM
Molenstraat 153, 2961 AK Kinderdijk
Tel. 078 6919005 - **Geen crematies**

Begrafenis Verzorging Tollenaar
Voltastraat 21, 4532 LG Terneuzen
Tel. 0115-612554 - **Geen crematies**

BOEKEN EN MUZIEK

VAN DER BOOM

Voorstraat 41 - 3245 BG Sommelsdijk
Tel. (0187) 48 26 14 - Fax (0187) 48 45 20

Z O J U I S T V E R S C H E N E N !

Geb. 378 blz.

BIJ HET GEOPENDE WOORD JRG. 2012

BIJBELS DAGBOEK
diverse predikanten uit de Gereformeerde Gemeenten

Alle scribenten behandelen per maand een afgerond onderwerp zoals: de wonderbare visvangst, Manasse, de bruiloft te Kana, Stéfanus, en de zegeningen van Jakob. Er is rekening gehouden met het kerkelijk jaar. De stukjes zijn kort en voor ouderen en slechtzienden is een duidelijk lettertype gebruikt.

12,90

ware grootte >

Aan dit dagboek werkten mee:
ds. G. Beens, ds. B.J. van Boven, ds. E. Hakvoort,
ds. J.M.D. de Heer, ds. G. Heijkamp,
ds. C. Hogchem, ds. C. Neele, ds. J. Schipper,
ds. A. Schot, ds. A. Verschuure, ds. J.W. Verweij
en ds. W. Visscher.

Uitgeverij Boekhandel

GK Gebr. Koster

Nairacstraat 17, 3771 AW Barneveld
Tel. (0342) 41 69 86

Boeken met inhoud van blijvende waarde

J. Beukelman

Vervolgstoffen € 89,-

A. Comrie

Verzameling van leerredenen € 35,-

Met de hand gebonden:

J. van Lodesteyn

Heerlijkheid van een waar

Christelijk leven € 38,-

C. Walingius

Keur van bijbelstof 35 preken € 60,-

www.deoudewijn.nl

www.prolectori.nl

Alles nieuwe druk, niet hertaald

Te bestellen bij:

Uitgeverij De Oude Wijn

e-mail: info@deoudewijn.nl

Tel. 033 286 5548

Boven € 30,- geen portokosten

begrafenisverzorging

Den Hollander

Begravenissen in Vlaardingen, Rotterdam, Gouda, Den Haag en omstreken.

Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst uitvaartcentrum of thuis met koeling.

Geen crematies.

T. den Hollander
P.N. den Hollander

Mozartlaan 13
3131 ES Vlaardingen

Tel. 010 - 4600509

www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

Orgelcentrum HET BINNENVELD

In- en verkoop van klassieke orgels

JOHANNUS

DOMUS

UNICO

VIVACE

CONTENT

Onze showroom is geopend op afspraak.

Wim en Jenny Achterstraat
Friesesteeg 56
3911 VR Rhenen
telefoon 0317 - 61 20 10

www.orgelcentrum.nl

MAGAZIJNVERKOOP

Magazijn-
verkoop met
kortingen van
**10 TOT
70%**

**BOEDER
HERENMODE**

- ambtskleding
- businesskostuums
- trouwkostuums
- gelegenheidskleding
- rouwkleding
- koorkleding
- verhuur jacquets

Plein 1940 173 | Scherpenzeel
Telefoon (033) 277 01 72
www.boederherenmode.nl

Moeite met stropdas knopen?
www.stropdashulp.nl
of bel 0618156006

IK WIL OP MEZELF WONEN EN ZELF DE TOUWTJES IN HANDEN HEBBEN

...MAAR DAARVOOR MOET IK ZELFSTANDIG
WONEN EERST IN DE VINGERS KRIJGEN.

Als je op jezelf woont, komen er veel dingen op je af. Het huishouden, rekeningen die betaald moeten worden, sociale contacten en noem maar op.

stichting gereformeerde geestelijke gezondheidszorg

ELEOS BESCHERMD WONEN: OP JEZELF MAAR NIET ALLEEN

Meer informatie op www.eleos.nl of bel 088-892 02 50. Eleos biedt wonen met een herkenbaar christelijke signatuur voor mensen met een psychisch probleem. Woonvormen zijn in Assen, Ede, Ermelo, Gouda, H.I. Ambacht, Kapelle, Kampen, Katwijk, Kesteren, Kollumerzwaag, Middelburg en Ouddorp.

ELEOS BIEDT OOK BEGELEIDING AAN HUIS, DAGACTIVITEITEN EN WERKVERARINGSPROJECTEN.

De Saambinder Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:

ds. G.J. van Aalst

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteur:

ds. C. Neele
Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
tel. 010-5017707
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

Meditaties aan:

ds. C. Neele,
Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
tel. 010-5017707
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten aan:

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd:

Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór
de datum van verschijning van De Saam-
binder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan:

Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:

Drukkerij Verloop,
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen **uiterlijk
donderdag** vóór de week van
verschijning aangeleverd te zijn.
Rouwadvertenties **uiterlijk
maandagmorgen 9 uur**.

Advertenties € 0,95 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:

Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-
abbonementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 12,00 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 24,- per jaar + extra portokosten.
Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentieadres

Noord-Amerika:
Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188,
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
e-mail: purlin@sympatico.ca

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijk-
heid betreffende de inhoud van de advertenties
en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Ondernemen doe je niet alleen

'Voor mij is toegewijd personeel een belangrijke steunpilaar van mijn bedrijf. Zo moet de Jeugdbond ook op ons kunnen bouwen...'

Martijn de Vries, ondernemer

Zonder steunpilaren geen resultaat

MARMER
€ 100,- p/mnd

GRANIET
€ 60,- p/mnd

BETON
€ 30,- p/mnd

Jongeren zijn de toekomst van de kerk. De Jeugdbond verbindt daarom graag jongeren aan de kerk waarin de Heere hen een plaats gaf. Maar we slaan als jeugdwerkers graag ook bruggen tussen jongeren onderling, tussen kinderen en hun ouders en andere opvoeders.

Dit prachtige werk is alleen mogelijk met ondersteuning door gebed, vrijwilligers en betrokken donateurs. Naast steun van particulieren en kerken willen wij ook bedrijven vragen ons financieel te steunen.

Mogen wij structureel op úw steun rekenen? Als steunpilaar onder ons werk? Zo kunnen wij bruggen blijven slaan naar onze jongeren. Uiteraard blijft het geven van een gift ook mogelijk.

Kies uit drie mogelijkheden

Er zijn drie soorten steunpilaren: marmer, graniet en beton.

Kies zelf hoeveel u wilt investeren.

Investeer naar vermogen
Meld u aan op jbgg.nl/steunpilaar